

1024.

**Rozporządzenie
Prezydenta Rzeczypospolitej**

z dnia 27 grudnia 1924 r.

o uzupełnieniu przepisów rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 maja 1924 r. o przerechowaniu zobowiązań prywatno-prawnych.

Na zasadzie art. 1, lit. F. punkt 1 oraz art. 2 ustawy z dnia 31 lipca 1924 r. o naprawie Skarbu Państwa i poprawie gospodarstwa społecznego (Dz. U. R. P. № 71 poz. 687) oraz zgodnie z uchwałą Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 1924 r. stanowiąco następuje:

§ 1. W rozporządzeniu z dnia 14 maja 1924 r. o przerechowaniu zobowiązań prywatno-prawnych (Dz. U. R. P. № 42 poz. 441) w brzmieniu uzupełnionem przez rozporządzenie z dnia 28 czerwca 1924 r. (Dz. U. R. P. № 56 poz. 566) wprowadza się następujące dalsze uzupełnienia:

Skalę § 2 ust. 2 uzupełnia się w sposób następujący:

Jeden złoty równa się w miesiącu maju r. 1920—35 koronom austriackim, a w miesiącu czerwcu 30 koronom austriackim.

W § 7 ust. 1 należy dodać po słowach: „ostatnia rata amortyzacyjna” następujące zdanie: „co nie uchybia zastosowaniu stawki przerechowania według czasu powstania tytułu (§ 3)”.

Do § 7 dodaje się ustęp następujący:

4) Koszty połączone z przeliczeniem ponoszą dłużnicy. Projektowany rozdział ryczałtowych kosztów między dłużników instytucyj kredytowych lub publicznych podlegać będzie zatwierdzeniu przez Ministra Skarbu lub wyznaczonego przez niego komisarza.

Wprowadza się § 8 w brzmieniu następującem:

Wierzyciel może oznaczyć okresy umorzenia nowych pożyczek amortyzacyjnych inne, aniżeli dawnych — pod warunkiem zatwierdzenia przez Ministra Skarbu. Jednakże okresy te nie mogą być krótsze, niż okres pozostały w dniu zapłacenia ostatniej raty amortyzacyjnej.

W § 10 w nawiasie należy wpisać § 49 ustęp 1.

Do § 11 dodaje się następujące 2 ustępy:

4) Do ważnych powodów, uzasadniających w myśl § 11 ustęp 1 i 3 podwyższenie miary przeliczenia, należy zwłaszcza użycie pożyczki na inwestycje lub kupno nieruchomości.

5) Jeżeli spłata niezabezpieczonej hipotecznie wierzytelności z pożyczki rozłożona jest na raty amortyzacyjne, a zostanie przeliczona ze względu na ważne powody przewidziane w § 11 ustęp 1 co najmniej na 20% sumy obliczonej według skali § 2, natenczas należy do niej stosować z odpowiednimi zmianami przepisy § 7 ust. 1 i 2, tudzież § 8.

W ustępie 1 § 12 w zdaniu pierwszym wykreśla się cytata „§ 8”, a w zdaniu drugim po słowach: „Z listów tych instytucja zastrzyma na pokrycie kosztów konwersji” dodać należy „listów zastawnych”.

Nadto przybywają następujące ustępy 3 i 4.

3) Celem zebrania środków na tymczasowe pokrycie kosztów konwersji listów zastawnych Minister Skarbu może oznaczyć opłaty, które instytucja pobierze od właścicieli nieruchomości. Minister Skarbu rozstrzyga w razie wątpliwości, które koszty instytucji należy uważać za koszty konwersji pożyczek, a które za koszty konwersji listów.

4) Należności za listy zastawne nie przedstawione do zapłaty, a wylosowane przed 1 stycznia 1914 r., będą przeliczone w stosunku 1 złoty równa się 1.800.000 marek.

Do § 13, którego tekst dotychczasowy oznaczy się jako ustęp pierwszy, należy dodać następujący ustęp:

2) Jednakowoż, jeżeli data faktycznej emisji listów zastawnych danej instytucji nie jest na nich uwidoczniona, można w planie konwersji ustanowić podział ich na grupy chronologiczne odpowiadające okresom, w ciągu których były emitowane poszczególne serie (emisje) listów, a jeżeli emitowano tylko jedną serię (emisję), przyznać wszystkim listom równe prawa.

W § 16 wstawić należy ustęp:

3) Jeżeli chodzi o przeliczenie obligacyi kolei prywatnych, a na miarę przeliczenia, wskazaną w ustępie 1, nie godzą się strony zainteresowane, a w szczególności i Skarb Państwa, zwłaszcza ze względu na gwarancje przez siebie przyjęte, natenczas zarząd kolei prywatnej ustali wartość masy majątkowej, hipotecznie lub w inny sposób obligacyami obciążonej, w sposób określony rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 25 czerwca 1924 r. o bilansowaniu w złotych (Dz. U. R. P. № 55 poz. 542). Wartość w ten sposób ustalonego majątku kolei prywatnej, po potrąceniu ciężących na nim wszelkich

zobowiązań z wyjątkiem długu obligacyjnego, przypada do rozdziału na kapitał zakładowy i inne kapitały własne, tudzież na pokrycie długu obligacyjnego — w stosunku, w jakim wymienione kapitały pozostawały do siebie i do długu obligacyjnego w dniu 1 stycznia 1914 r. Jednak ewentualne zmiany w nominalnej wysokości długu obligacyjnego, zasze po 1 stycznia 1914 r., należy odpowiednio uwzględnić. Miara przeliczenia tych obligacyi będzie ustalona przy udziale przedstawiciela Ministra Kolei i winna być zatwierdzona przez Ministra Kolei w porozumieniu z Ministrem Skarbu, co nie wyklucza zwykłej drogi sądowej (§ 50).

Dotychczasowy ustęp 3 staje się ustępem 4, a po nim przybywa ustęp następujący:

5) Nie są obligacyami w rozumieniu niniejszego paragrafu papiery wartościowe zabezpieczone na hipotekach wpisanych na rzecz instytucji emitującej, — nawet wtedy, gdy są nadto zabezpieczone na innych przedmiotach majątkowych instytucji — to jest wszelkie papiery wartościowe o charakterze listów zastawnych, choćby nosiły nazwę obligacyi. Takie papiery wartościowe należy przeliczać według postanowień §§ 12—15.

Do § 17 przybywa następujący ustęp:

9) Przeliczenie wkładów oszczędnościowych, złożonych w spółdzielniach nie może nastąpić w niższej mierze, jak przeliczanie funduszy, wymienionych w § 31 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 25 czerwca 1924 r. o bilansowaniu w złotych (Dz. U. R. P. № 55, poz. 542). Jeżeli kapitał własny spółdzielni, ustalony na podstawie powołanego w ustępie poprzednim rozporządzenia dorównywa połowie kapitałów: zasobowego, społecznego i specjalnych, przeliczonych na złote według kursu z dat, kiedy nastąpiło powiększenie względnie zmniejszenie odnośnego kapitału, przeliczanie tak wkładów oszczędnościowych, jak i udziałów następuje według kursu 1 zł. = 1.800.000 mkp. Niezgodne z tem przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 25 czerwca 1924 r. o bilansowaniu w złotych uchyla się.

Po § 27 należy wstawić następujący paragraf:

§ 27-a. Przepisy §§ 5—27 nie uchybiają ważności umów zawartych przed dniem 21 maja 1924 r., przez które strony ustanowiły inny sposób przeliczenia.

Do § 29 dodać należy następujący ustęp 4:

4) Postanowienia § 29 lit c) stosować należy odpowiednio do obowiązków przedsiębiorców z tytułu korzystania z t. zw. funduszy przezorności, funduszy pracowników, funduszy zakładów kas emerytalnych lub funduszy powstałych z nakładanych na pracowników kar.

Do § 30 dodaje się następujący ustęp:

3) 60% miara przeliczenia ma być stosowana także do należności pracowników z umów o pracę bądź to jako miara tymczasowa, to jest dopóki przez ugodę lub orzeczenie sądowe nie będzie ustalona inna miara przeliczenia, bądź też jako miara stanowcza, jeżeli przeliczenie według zasad §§ 28 i 29 nastęczałoby duże trudności.

Do § 34 dodać należy następujące 3 ustępy:

3) Pod pojęcie długów rentowych w znaczeniu niniejszego paragrafu podpadają — bez względu na

Ich prawne kwalifikacje według ustaw dzielnicowych— obowiązki płacenia rent z włości rentowych oparte na pruskich ustawach z dnia 26 kwietnia 1886 r., 27 czerwca 1890 r., 7 lipca 1891 r., 20 marca 1908 r. i rozporządzeniu pruskiej Rady Ministrów z dnia 15 stycznia 1909 r., jako też oparte na ustawie krajowej galicyjskiej z dnia 17 lutego 1905 r. № 40 dziennika ustaw krajowych. Ważnym powodem, dla którego miarę przerachowania 75% należałoby obniżyć, może być w szczególności ta okoliczność, że renty z przed roku 1919 zostały później znacznie podwyższone, a zwłaszcza ponad miarę wówczas zwyczajną. W żadnym razie suma otrzymana z przerachowania renty podwyższonej po roku 1919 nie może przewyższać sumy, jaka wynikałaby z przerachowania pierwotnej renty z przed 1919 r.

4) Przerachowane na podstawie ustępu 3 należności rentowe oparte na ustawie galicyjskiej z roku 1905, będą podstawą do przerachowania listów rentowych dotąd niewykupionych, przyczem należy z odpowiednimi zmianami zastosować przepisy §§ 12 i następnych o przerachowaniu listów zastawnych.

5) Należności, zalegające za czas od 1 stycznia 1925 r. mogą równomiernie być rozłożone na okres do lat 15.

W miejsce nagłówka przed § 35 „Należności Skarbu Państwa” umieścić należy nagłówek „Należności i zobowiązania Skarbu Państwa oraz Kolei”.

W § 35 skreśla się ustęp 5, a w § 35-a ustęp 4.

W § 35-a w ustępie 1 dodać należy następujące zdanie:

d) Jeżeli wierzytelność Skarbu Państwa wobec kolei prywatnej, na której administracja kolejowa państwa prowadzi ruch na rachunek właściciela, powstała z tytułu pokrywania deficytu tej kolei lub z tytułu inwestycji i innych wkładów pieniężnych — na 50% sumy obliczonej według skali § 2.

W tymże paragrafie po ustępie trzecim dodaje się następujący ustęp:

4) Przepis zamieszczony pod lit. c ustępu 1 nie obejmuje krzywd osobistych i szkód, jakie doznał ktoś przez okaleczenie i chorobę własną lub przez śmierć innego człowieka, jakoteż i tych szkód majątkowych, które wywołane zostały przez winę umyślną lub oczywiste niedbalstwo organów kolejowych. Do roszczeń z takich zdarzeń powstałych stosować należy zasady ogólne §§ 28—30.

Po § 35-a dodać należy następujące paragrafy:

§ 35-b. Przepisy § 35-a, ustęp 1, lit. c, dotyczące przerachowania zobowiązań kolei, należy stosować odpowiednio do zobowiązań poczty.

§ 35-c. Do należności i zobowiązań objętych §§ 35, 35-a i 35-b nie stosuje się przepisów niniejszego rozporządzenia co do dopuszczalności ustalenia innej miary przerachowania w drodze orzeczenia sądowego.

§ 35-d. Co do nieuregulowanych w §§ 35, 35-a i 35-b prywatno-prawnych należności i zobowiązań Skarbu Państwa oraz kolei wchodzi w zastosowanie ogólne przepisy niniejszego rozporządzenia.

§ 35-e. Do obniżania niniejszem rozporządzeniem określonych miar przerachowania wszelkich należności Skarbu Państwa, do wprowadzania innych ulg dla dłużników, tudzież do podwyższania miar

przerachowania zobowiązań Skarbu Państwa uprawniona jest Rada Ministrów, która może także w tychże granicach upoważniać poszczególne władze państwowe do udzielania indywidualnych zniżek przerachowania, względnie przyznawania zwzytek.

§ 35-f. Rozporządzenie Rady Ministrów oznacza w razie potrzeby władze administracyjne, lub państwowe instytucje bankowe, które w charakterze organów Skarbu Państwa mają dokonać przerachowania należności i zobowiązań Skarbu Państwa.

Po § 37 wstawić należy następujący paragraf:

§ 37-a. We wszystkich przypadkach, gdy wierzytelność przerachowana co najmniej na 20% sumy obliczonej według skali § 2, przekraczać będzie 1000 złotych, do odsetek zaległych oraz płatności kapitału stosować należy postanowienia ustępów 3 i 4 § 6. Jednakże postanowień ustępu 4 § 6 nie stosuje się do wierzytelności Skarbu Państwa.

§ 38 zaczynać się będzie od słów: „Umowy, a w szczególności ugodowe przerachowania...”

Do § 40 dodać należy następujący ustęp:

3) W myśl ustępu 1 należy uważać zapłatę za przyjętą pod warunkiem możności dochodzenia nadwyżki także wtedy, gdy wierzyciel w chwili przyjęcia zapłaty zastrzegł, że ma być ona tylko zaliczką, lub gdy z uczynionego przy przyjęciu zapłaty zastrzeżenia wynika, że wierzyciel zachował sobie prawo dochodzenia nadwyżki.

W § 41 pod lit. c po słowach „Skarbowi Państwa” należy dodać „i terytorjalnym związkom samorządowym”, a pod lit. f należy dodać „w szczególności państwowych i komunalnych”.

Po tekście § 41, który ma być oznaczony jako ustęp pierwszy, dodać należy następujący ustęp:

2) W rozumieniu niniejszego paragrafu nie są pozycjami rachunku bieżącego (ustęp 1 lit. b) sumy, które pracownicy lokowali u pracodawców. Stosować do nich należy przepisy dotyczące przerachowania pożyczek, jeżeli nie ma zastosowania § 29, ustęp 4. Przepisy niniejszego ustępu nie dotyczą sum lokowanych przez pracowników bankowych w bankach na ich osobistych rachunkach bieżących z cudzych funduszy.

Po § 41 wstawić należy następujący paragraf:

§ 41-a. 1) W przypadkach, w których w myśl niniejszego rozporządzenia przerachowanie na złote ma nastąpić według relacji 1 złoty = 1.800.000 mkp., a należności pierwotnie były wyrażone nie w markach polskich, ale w rublach, koronach austriacko-węgierskich, lub w markach niemieckich i stały się płatne w markach polskich na skutek przepisów, które wprowadziły markę polską jako prawny środek płatniczy, należy je naprzód przeliczyć na marki polskie według relacji oznaczonej w tych przepisach, a potem przerachować na złote według relacji 1 złoty = 1.800.000 marek.

2) Jeśli marka niemiecka w czasie powstania tytułu miała niższą wartość od marki polskiej, wtedy należność wyrażoną w markach niemieckich przerachowuje się na równą jej co do wartości w czasie powstania tytułu sumę marek polskich według kursu dziennego, poczem tę sumę przerachowuje się na złote według relacji 1 złoty = 1.800.000 mkp.

W § 42 w ustępie 2 należy skreślić słowa „jak najmniej wkładów oszczędnościowych, złożonych w

spółdzielniach", a na to miejsce wstawić następujące zdanie: „Wyjątek stanowią zobowiązania z emisji listów zastawnych, gwarantowanych przez Skarb Państwa lub terytorjalne związki samorządowe; przerachowanie tych zobowiązań następuje według przepisów §§ 12—15”.

Do § 43 dodać należy następujące 2 ustępy:

3) Nie może również korzystać z postanowień niniejszego rozporządzenia cudzoziemiec, jeśli państwo, którego jest obywatelem, co do należności pieniężnych w traktowaniu obywateli polskich czyni różnicę w zależności od ich miejsca zamieszkania wogóle lub w pewnym czasie — choćby tę samą zasadę stosowało do obywateli własnych — jeśli jej stosowanie jest niekorzystnym dla obywateli polskich zamieszkałych wogóle lub w odnośnym czasie poza obszarem państwa, do którego cudzoziemiec należy.

4) Minister Skarbu władny będzie w drodze rozporządzenia zarządzić zgłoszenia i rejestrację papierów wartościowych do pewnego terminu zawitego (prekluzyjnego), albo wydać inne zarządzenia celem stwierdzenia, które papiery wartościowe, ulegające przerachowaniu na podstawie niniejszego prawa, należały w dniu 21 maja 1924 r. do obywateli pewnych państw. Mimo takich zarządzeń właściciel papierów, któryby nie podpadał pod sankcję przepisów niniejszego paragrafu, może zawsze jeszcze podjąć z pomocą zwykłych środków procesowych dowód, że posiadał papier w dniu 21 maja 1924 r.

Po tekście § 46, który ma być oznaczony jako ustęp pierwszy, dodać należy następujący ustęp:

2) Rozporządzenie Ministra Skarbu, o którym mowa w poprzednim ustępie, określi zarazem sposób stwierdzenia, które listy zastawne były w dniu 21 maja 1924 r. własnością obywateli polskich (§ 43 ustęp 3).

W § 48 po ustępie pierwszym dodać należy następujący ustęp:

2) Sąd I instancji, właściwy do przerachowania należności na tej podstawie, że sprawę poprzednio rozpatrywał, może przerachować należność ustaloną wyrokiem lub ugodą sądową w postępowaniu niespornem (incydentalnem).

Ustęp 2 należy zamienić na ustęp 3.

W § 49 dodać należy w ustępie pierwszym na końcu następujące postanowienie:

Gdy chodzi o wierzytelności Skarbu Państwa, wystarcza wniosek właściwej władzy państwowej lub państwowej instytucji bankowej, działającej w charakterze organu Skarbu Państwa.

W § 49 dodać należy w ustępie drugim na końcu następujące zdanie:

Gdy chodzi o powstałe z pożyczek hipotecznej wierzytelności instytucji kredytu długoterminowego, wystarczy zawiadomienie właściciela nieruchomości.

§ 2. Upoważnia się Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości do ogłoszenia w Dzienniku Ustaw rozporządzenia z dnia 14 maja 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 42, poz. 441) ze zmianami i uzupełnieniami wyrażonemi w rozporządzeniu z dnia 28 czerwca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 56, poz. 566) oraz w rozporządzeniu niniejszem.

Ilekroć w ustawach, czy rozporządzeniach mowa jest o rozporządzeniu z dnia 14 maja 1924 r. o prze-

rachowaniu zobowiązań prywatno-prawnych, należy rozumieć przez nie rozporządzenie z dnia 14 maja 1924 r. w brzmieniu uzupełnionem rozporządzeniem z dnia 28 czerwca 1924 r. oraz rozporządzeniem niniejszem.

§ 3. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrom: Skarbu, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *S. Wojciechowski*

Prezes Rady Ministrów

i Minister Skarbu: *W. Grabski*

Minister Sprawiedliwości: *A. Żychliński*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Ratajski*